Onderzoeksrapport draagvlak POL-AMV “de Kolonie”

Rekken augustus 2022

E-mailadres: kolonie-rekken@outlook.com
Webadres: www.panovenweg14.nl

Het overnemen uit deze publicatie is uitsluitend toegestaan, na toestemming “werkgroep de Kolonie”.

Inhoud

Verklarende woordenlijst: 3
1. Inleiding 4
1.1 Probleemstelling 4
1.2 Doelstelling 5
1.3 Onderzoeksvragen 5
2. Onderzoeksopzet en werkwijze 5
2.1 Selectie van buurtonderzoek 5
2.2 Onderzoeksmethode Enquête 6
2.3 Onderzoeksmethode literatuuronderzoek 7
3. Onderzoek verwerking 8
3.1 Dataverzameling en verwerking 8
3.2 Analyse dataverzameling 8
4. Onderzoeksresultaten 8
4.1 Responspercentage 8
4.2 Achtergrondkenmerken Buurtonderzoek 9
4.3 Onderzoeksresultaten 9
4.4 Achtergrondinformatie AMV 22
5. Conclusie 27
Geraadpleegde literatuur: 28
Bijlage 29

Verklarende woordenlijst:

DCR	DorpsCoöperatie Rekken
AMV	Alleenstaande minderjarige vreemdeling
AVO	Aanvullende Opvang AZC Asielzoekerscentrum
BO/B8	Beschermde Opvang AMV
CBS	Centraal Bureau Statistiek
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COL	Centrale Ontvangstlocatie
EBTL	Extra begeleiding en toezichtlocatie
GLO	Gezinslocatie
HTL	Handhaving en Toezichtlocatie
IBO	Intensief Begeleidende Opvang
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
KWV	Kleine Woonvoorziening
MOB	Met onbekende bestemming (vertrokken)
Nidos	Voogdijinstelling voor AMV
POA	Proces Opvanglocatie AMV
POL	Proces Opvanglocatie
REO	Regio-opvang
VA	Verlengde Asielprocedure
VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie VPT

1. Inleiding

Medio juni is bekend geworden dat het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) de gemeente Berkelland benaderd heeft met het verzoek om het pand aan de Panovenweg 14 te Rekken te huren voor de opvang van 65 tot 80 Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) voor een minimale duur van 10 jaar. De gemeente wil haalbaarheid onderzoeken om zo tot een besluit te komen.

De gemeente heeft de DorpsCoöperatie Rekken (DCR) benaderd met dit verzoek. Een delegatie van de DCR heeft een rondleiding gehad door het pand. Op basis daarvan heeft de DCR een positief advies gegeven om draagvlak onder inwoners te gaan verkennen, te beginnen met een bijeenkomst voor direct omwonenden.

Op 20 juni jl. is er een informatiesessie door COA en gemeente voor de omwonenden georganiseerd. Tijdens deze sessie kwamen er vanuit de buurt veel vragen rondom leefbaarheid en veiligheid die niet allen volledig beantwoord konden worden. Ook vragen over realiseren onderwijs, mobiliteitsplan, en wijze van begeleiding werden onvolledig beantwoord.

Voor enkele buurtbewoners gaf dit aanleiding om vanuit de buurt ``de Kolonie`` een bijeenkomst te organiseren. Dit initiatief is genomen in overleg met de DCR, zij gaven aan dit initiatief te ondersteunen. Tijdens de buurtbijeenkomst zijn door een grote groep buurtbewoners zorgen geuit over het huidige plan AMV-opvang voorgesteld door COA en Gemeente Berkelland. Er waren ook enkele buurtbewoners met een meer neutraal en/of positief geluid.

Tijdens de bijeenkomst is door de gespreksleider voorgesteld om een werkgroep te formeren. De werkgroep bestaat uit 10 betrokken buurtbewoners met uiteenlopende achtergrond en ervaring. De werkgroep wil zorgvragen vanuit de buurt behandelen en draagvlak onderzoek uitvoeren met als einddoel een preadvies te kunnen geven aan DCR/Gemeente Berkelland.

1.1 Probleemstelling

De DCR heeft aangegeven een goed en zorgvuldig proces met de inwoners belangrijk te vinden. Het streven vanuit de DCR is dat we als Rekken solidair met elkaar zijn en een gedragen antwoord/advies kunnen afgeven richting de gemeente. Daarbij tracht men alle betrokkenen zijn/haar stem te laten horen om tot een democratisch evenwichtig en onderbouwd advies te komen naar de gemeente. De DCR heeft aangegeven voor dit specifieke verzoek een ordentelijk proces in te richten.

Vanuit de werkgroep ``de Kolonie`` is contact gezocht met de DCR, vanuit de DCR is aangegeven het initiatief vanuit de buurt om draagvlak onderzoek te doen te ondersteunen waar nodig.

Ook heeft het DCR aangegeven het preadvies van de werkgroep te gebruiken in het vervolg dat moet leiden tot een definitief advies richting gemeente Berkelland. De werkgroep heeft zich vervolgens gebogen over de vraag hoe toetsen we draagvlak binnen de buurt? Op welke wijze brengen we zorgvragen in beeld, en zijn deze zorgvragen terecht? Ook moet onderzocht worden of de buurt achter de werkgroep "de Kolonie" staat. Deze behoeftes zijn inzichtelijk gemaakt en geformuleerd in paraaf 1.2 Doelstellingen.

1.2 Doelstelling

Het doel van het buurtonderzoek is tweeledig:

- Voor de werkgroep is de doelstelling een goed onderbouwd preadvies geven aan DCR/Gemeente Berkelland over het vraagstuk: Is er draagvlak voor het opvangen van 65-80 AMV in een (POL) proces opvanglocatie voor de duur van 10 jaar?
- Ook wil de werkgroep graag inzichtelijk maken hoe buurtbewoners de huidig leefbaarheid in de buurt ervaren. Tevens mogelijke zorgen in kaart brengen bij de komst van een Proces Opvanglocatie AMV (POA). Welke zorgen zijn er en zijn deze op feiten berust?

Het buurtonderzoek moet uiteindelijk een adviesrapport opleveren met uitgewerkte en onderbouwde adviezen die het DCR kan meenemen in haar advies aan de gemeente Berkelland.

1.3 Onderzoeksvragen

Om tot een beantwoording van de probleemstelling te komen zijn onderzoeksvragen geformuleerd. De volgende onderzoeksvragen moeten een bijdrage leveren aan een onderbouwd preadvies richting de DCR.

Centrale Onderzoeksvraag: Is er draagvlak binnen de buurt voor het opvangen van 65-80 AMV in een procesopvanglocatie voor de duur van 10 jaar?

Deelvraag 1: Heeft de buurt vertrouwen in de werkgroep ``de Kolonie``?

Deelvraag 2: Ervaren buurtbewoners "de Kolonie" als een veilige buurt?

Deelvraag 3: Verwacht de buurt met de komst van AMV een toename van overlast, incidenten en/of misdrijven?

Deelvraag 4: Is een POA een verrijking van de buurt?

2. Onderzoeksopzet en werkwijze

In dit hoofdstuk bespreken we de selectie van de buurt, beargumenteren wij onze onderzoeksmethoden en keuze voor de vraagstelling in de enquête. Ook zal ingegaan worden op de toepassing van literatuuronderzoek als onderzoeksmethode. In hoofdstuk 3 geven wij aan hoe wij de enquêteresultaten hebben gecodeerd en de data hebben geanalyseerd.

In dit onderzoek is ter beantwoording van de centrale onderzoeksvraag en deelvragen gebruik gemaakt van de triangulatie methode. Dit houdt in dat er meerdere onderzoeksmethoden gebruikt zijn, om de probleemstelling vanuit verschillende invalshoeken te kunnen benaderen.

2.1 Selectie van buurtonderzoek

Na het in kaart brengen van de probleemstelling en het formuleren van de onderzoeksvragen is er gekeken naar de te onderzoeken populatie.
Het onderzoeksgebied bestaat uit de buurt "de Kolonie" (figuur 1). De werkgroep heeft ervoor gekozen om het gebied af te bakenen d.m.v. een cirkel met een straal van 1.25 km t.o.v. Panovenweg 14. Dit om mogelijk selectief onderzoek tegen te gaan.

De woonachtigen in Duitsland (straat: Wennewick) maken geen deel uit van het buurtonderzoek. De leeftijd van deelname aan het buurtonderzoek is gebaseerd op het feit dat de mogelijke opvang van AMV ook gebaseerd is op een vanaf leeftijd vanaf 15 jaar.

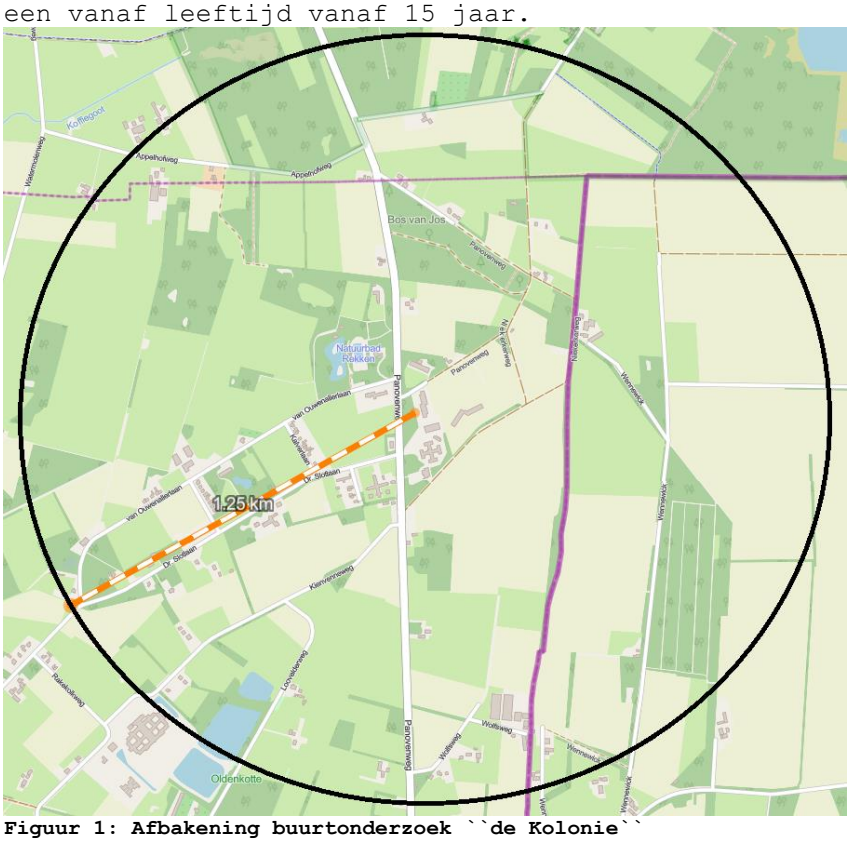

Figuur 1: Afbakening buurtonderzoek ``de Kolonie``

2.2 Onderzoeksmethode Enquête

Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag en deelvragen is gekozen voor een schriftelijke enquête. Een enquête wordt vaak gebruikt om binnen korte tijd een grote groep mensen te ondervragen. De enquêtes zijn verdeeld in vier onderdelen: algemeen gedeelte, huidige leefbaarheid, verwachte leefbaarheid (met komst POL-AMV) en draagvlak onderzoek. Om de buurtbewoners het "hoe" en "waarom" van de enquête uit te leggen, is er een korte begeleidende brief bij de enquête gevoegd. In paraaf 3.1 staat beschreven op welke wijze de enquêtes in de buurt zijn bezorgd/opgehaald.

In de basis is gebruik gemaakt van een vragenlijst die door o.a. I&O Research (onderzoeksbureau voor maatschappelijke vraagstukken) is gebruikt in andere gemeenten voor onderzoek naar draagvlak, veiligheid en (verwachte) leefbaarheid voor het realiseren en/of toetsen van een AZC (asielzoekerscentrum). Op enkele punten is de vragenlijst op maat gemaakt voor de onderzoekspopulatie ``de Kolonie`` de input van de buurt (uitgesproken zorgen) waren hierbij leidend.

De vragen zijn te beantwoorden op een driepuntsschaal (voorbeeld: eens, oneens, neutraal). De enquêtevragen (bijlage 1) bestaat uit in totaal 20 vragen en een open vraag. De enquête geeft de werkgroep zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie. Het steven van de werkgroep is om een responspercentage van minimaal 90% van de onderzoekspopulatie te behalen.

In de enquête wordt de respondent gevraagd naar leeftijd, geslacht en woonzone. De reden hiervoor is om mogelijk te kunnen duiden of bepaalde kenmerken/doelgroepen van grote invloed zijn op draagvlak voor het huidige plan.

Figuur 2: Woonzones enquête respondenten

Kwantitatief onderzoek enquête

Kwantitatief onderzoek is ingezet om in kaart te brengen hoe meningen, opvattingen of problemen binnen een bepaalde groep verdeeld zijn. Bij deze vorm van onderzoek wordt meestal een zo groot mogelijke populatie gekozen om een goed beeld te krijgen van onderzoekspopulatie.

Kwalitatief onderzoek enquête

Bij kwalitatief onderzoek gaat het niet om het in kaart brengen van cijfers, maar om het verkennen en inzichtelijk maken van een thema of vraagstuk. Kort gezegd gaat het niet om de vraag hoeveel mensen iets vinden, maar om de vraag waarom mensen iets vinden (een mening).

Om de kwalitatieve gegevens te achterhalen, is in de enquête de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van de keuze ander. Hier kan een mening of opmerking in eigen woorden omschrijven. Ook eindigde de enquête met een open vraag, waarin elke respondent de werkgroep "iets mee kan geven".

2.3 Onderzoeksmethode literatuuronderzoek

In het theoretisch kader worden (wetenschappelijke) onderzoeken aangehaald die samenhangen met de onderzoeksvragen en de doelstelling. Door de jaren heen zijn er veel wetenschappelijke studies en duidingsrapportages op het gebied asielbeleid/problematiek gepubliceerd. Ook naar specifiek doelgroep

AMV is al veel onderzoek gedaan, relevante onderzoeken zullen mee worden genomen in de onderzoeksresultaten.

Ook zal er een achtergrondstudie gedaan worden naar de doelgroep AMV, deze achtergrondstudie zal worden gepubliceerd bij de onderzoeksresultaten. Dit schrijven is een aanvulling en biedt de lezer extra informatie die eventueel kan bijdragen aan de beeldvorming van alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

3. Onderzoek verwerking

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we de enquêteresultaten hebben verzameld, verwerkt en geanalyseerd.

3.1 Dataverzameling en verwerking

De enquêtes zijn aangeboden aan de reeds besproken buurtpopulatie (figuur 1). De werkgroep heeft ervoor gekozen deze persoonlijk bij de buurtbewoners te bezorgen en op te halen. Ook is er een administratie bijgehouden van het aantal afgeleverde enquêtes versus de geretourneerde ingevulde enquêtes per straat en huisnummer. Hierdoor is het responsepercentage exact te bepalen en kans op fraude uitgesloten. De schriftelijke enquêteresultaten zijn handmatig ingevoerd in Excel, dit maakt het mogelijk zorgvuldig te analyseren en tabellen en grafieken te exporteren.

3.2 Analyse dataverzameling

Nadat alle data uit de enquêtes en het literatuuronderzoek bekend is worden deze geanalyseerd. De volgende stappen zijn doorlopen om tot analyse te komen.

- De uitkomsten van de enquête en onderzoeksrapporten en duidingsrapporten (theoretisch kader) zijn bestudeerd.
- Er is gezocht worden naar raakvlakken tussen uitkomsten van de literatuurstudie en enquêteresultaten, er is gezocht naar verbanden.
- Er is een keuze gemaakt tussen relevante en niet relevante uitkomsten.
- Relevante uitkomsten zijn gerapporteerd. Er is hierbij gekeken naar de onderzoeksvragen.

4. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk bespreken we de onderzoeksresultaten. In paraaf 4.1 staat het responspercentage beschreven. Paraaf 4.2 geeft de achtergrondkenmerken van de buurt weer gevolgd door Paraaf 4.3 hier staan de onderzoekresultaten beschreven. Het hoofdstuk eindigt met Paraaf 4.4 achtergrondinformatie AMV

4.1 Responspercentage

Het responspercentage geeft in procenten de hoeveelheid respons aan. Van de 210 bezorgde vragenlijsten zijn er 202 retour ontvangen. Dit levert een responspercentage op van ruim 96%.

De doelstelling van het minimale aantal buurtbewoners dat de vragenlijst volledig heeft ingevuld is hiermee behaald >90%. De resultaten van dit onderzoeksresultaten zijn dan ook representatief voor de buurt "de Kolonie".

4.2 Achtergrondkenmerken Buurtonderzoek

De resultaten van dit onderzoek zijn representatief op de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonzone. In figuur 3 een overzicht van de buurtpopulatie.

Geslacht	n	%
Vrouw	90	45
Man	103	51
Anoniem	9	4
Totaal	**202**	**100**
Leeftijd	n	%
15-19 jaar	11	5
20-34 jaar	39	19
35-49 jaar	35	17
50-64 jaar	67	34
65 jaar en ouder	47	24
Anoniem	3	1
Totaal	**202**	**100**
Woonzone	n	%
A	59	29
B	63	31
C	78	39
Anoniem	2	1
Totaal	**202**	**100**

Figuur 3: Achtergrond kenmerken buurtonderzoek

4.3 Onderzoeksresultaten

Deelvraag 1: Heeft de buurt vertrouwen in de werkgroep "de Kolonie"?

Onderzoeksresultaat enquête

Allereerst heeft de werkgroep onderzocht hoe groot het vertrouwen van de buurt "de Kolonie" in de werkgroep is. Uit de buurtenquête blijkt dat 160 buurtbewoners (79%) vertrouwen heeft in de werkgroep, 2 buurtbewoners (1%) geeft aan geen vertrouwen te hebben, 31 buurtbewoners (15%) geven aan neutraal te zijn. 9 buurtbewoners (5%) hebben een opmerking geplaatst, 4 buurtbewoners geven aan niet bekend te zijn met de mensen in de werkgroep, de overige 5 geven aan nog niet te kunnen beoordelen of er vertrouwen is.

Vertrouwen in Werkgroep	
Ja	160
Nee	2
Neutraal	31
Anders	9
Totaal	**202**

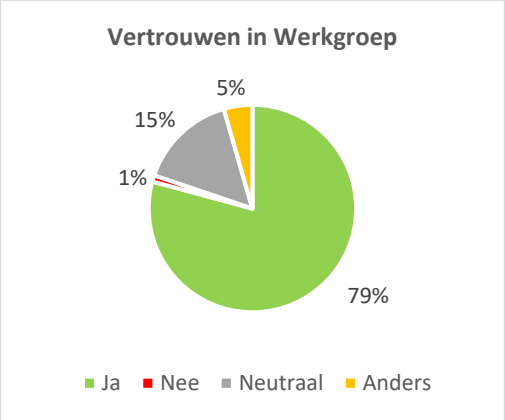

Tabel en grafiek 4: Vertrouwen in de werkgroep

Deelvraag 2: Ervaren buurtbewoners "de Kolonie" als een veilige buurt? (Huidige leefbaarheid/veiligheid)

Onderzoekresultaat enquete

Uit de buurtenquête blijkt dat 180 buurtbewoners (89%) "de Kolonie" beschrijven als een veilige woonomgeving, 14 buurtbewoners beantwoorden de vraag met neutraal (7%). Ook blijkt dat 4 buurtbewoners (2%) zich onveilig voelt op "de Kolonie". De overige 4 buurtbewoners (2%) hebben een opmerking geplaatst. 2 personen geven aan dat het veiligheidsgevoel toegenomen is met de sluiting van de Tbs-kliniek. De overige 2 personen geven aan zich incidenteel onveilig te voelen door jongeren van de zorginstellingen in de buurt(Tactus/Trajectum).

Huidige Leefbaarheid: Voelt zich veilig in ``de Kolonie``	
Ja	180
Nee	4
Neutraal	14
Anders	4
Totaal	202

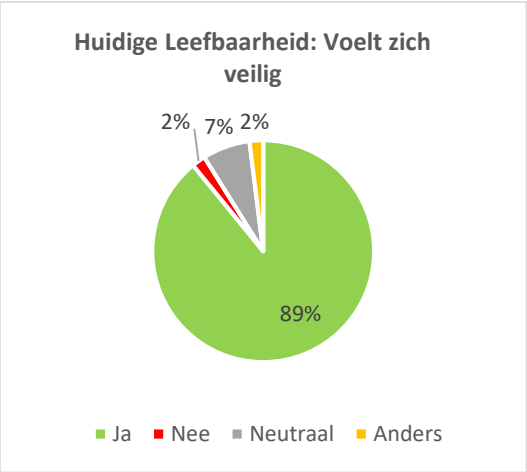

Tabel en grafiek 5: Huidige leefbaarheid (veiligheidsgevoel)

Onderzoekresultaat Literatuurstudie/Statistische onderbouwing

Om de vraag te beantwoorden of de buurt "de Kolonie" middels literatuuronderzoek ook gezien mag worden als "veilig" is gekeken is naar het dataportaal van de politie. Deze database bevat zowel actuele cijfers als geschiedenis over geregistreerde criminaliteit en overlast zowel landelijk als regionaal.

In tabel 6 de geregistreerde misdaadcijfers gemeente Berkelland, regio: Eibergen. Deze regio is opgedeeld in diverse buurten: verticale kolom en jaartallen 2017 t/m 2021 horizontale kolom. De buurt "de Kolonie" valt in de tabel onder verspreide huizen Rekken (buitengebied Rekken). In figuur 7 een kaart voor een overzicht van de genoemde buurten.

Wat direct opvalt is het hoge aantal registraties van misdrijven de laatste jaren in de buurt verspreide huizen Rekken (buitengebied Rekken). Vergelijken we het aantal registraties met centrum Eibergen (groot aantal inwoners) zijn de getoonde aantallen zorgelijk te noemen. Kijken we naar de aard van registraties zien we veel registraties van fysiek geweld en bedreigingen. Op dit moment is niet te duiden wat de herkomst is van de hoge aantal registraties van misdrijven. Een mogelijke oorzaak zou kunnen zijn de aanwezigheid van 2 zorginstellingen waar cliënten behandeld worden met gedrags- en verslavingsproblemen, dit is echter niet bevestigd.

Buurt	misdrijven 2021	misdrijven 2020	misdrijven 2019	misdrijven 2018	misdrijven 2017
Rekken (Dorp)	4	3	7	1	4
Verspreide huizen Hupsel-West	18	20	8	14	14
Verspreide huizen Hupsel-Oost	8	5	5	6	5
Verspreide huizen Holterhoek	15	10	5	13	17
Verspreide huizen Mallem en Loo	19	18	10	17	8
Verspreide huizen Olden Eibergen	5	8	9	10	9
Verspreide huizen Rekken	**67**	**45**	**50**	**48**	**31**
Westenesch-Hofrichter	20	26	21	16	12
De Mors	2	4	1	3	4
D'n Esch	13	14	8	13	13
Bronbeek-Rozenkamp	17	17	6	14	12
Zuivelfabriek	4	20	6	10	3
Op de Bleek	4	5	6	2	1
Eibergen Centrum	39	36	43	53	65
Mollemors	6	5	5	7	10
Berkellanden	7	2	8	7	1
Prins Bernhardstraat eo	33	21	20	25	26
Simmelink West	17	19	25	12	15
Simmelink Noord	8	2	1	1	8
Simmelink Zuid	16	9	13	9	8
Vrijersmaat-Plan Zuid	14	11	12	14	17
Industrieterrein De Kiefte	8	8	10	12	8

Tabel 6: Registratie misdaadcijfers dataportaal politie

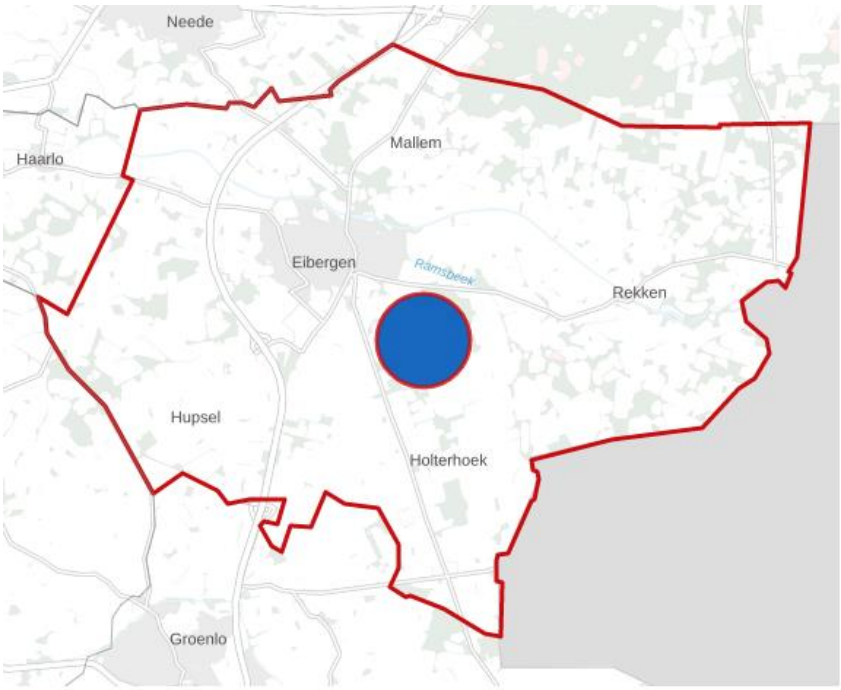

Figuur 7: Overzicht buurten dataportaal politie

Deelvraag 3: Verwacht de buurt met de komst van AMV een toename van overlast, incidenten en/of misdrijven?

Overlast en incidenten (onderzoekresultaat enquête)

Uit de buurtenquête blijkt dat 162 buurtbewoners (80%) verwacht te maken te krijgen met overlast bij het realiseren van AMV-opvang in de buurt. In totaal maken 19 buurtbewoners (9%) gebruik van de keuze neutraal. 16 buurtbewoners (8%) geven aan geen overlast te verwachten. De overige 5 personen hebben een opmerking geplaatst. Hiervan verwacht 1 buurtbewoner dat een POA "tuig aantrekt", 2 buurtbewoners verwachten dat de buurt en cultuur nooit meer hetzelfde zal zijn bij realiseren van AMV-opvang. En 1 buurtbewoner geeft aan dat het aantal AMV's de mate van overlast zal bepalen.

Verwacht overlast bij Realiseren AMV-opvang	
Ja	162
Nee	16
Neutraal	19
Anders	5
Totaal	202

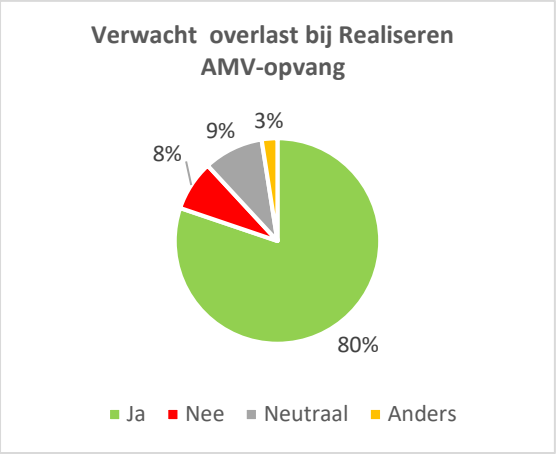

Tabel en grafiek 8: Verwachting overlast

Overlast (literatuurstudie)

Overlast rond AZC en POA worden niet geregistreerd door COA/overheid, enkel incidenten en misdrijven. Toch wordt er vaak gesproken en geschreven over overlast.

De mate waarin buurtbewoners rond een AZC en/of POA te maken hebben is deels terug te voeren op de perceptie van overlast, mede op basis van de eigen veiligheidsbeleving van buurtbewoners; wat voor de één audiovisuele overlast (overlast door geluid of alleen al de aanwezigheid van in dit geval bewoners van een AZC/POA) is, hoeft voor de ander in het geheel geen overlast te betekenen. Juist audiovisuele overlast heeft een sterke subjectieve component, in tegenstelling tot overlast die meer 'meetbaar' is, zoals vuil op straat of geluidsoverlast. Daarbij is het ook niet uitgesloten dat omwonenden die kritisch tegenover de opvang staan extra overlastgevoelig zijn. Veiligheid bestaat uit fysieke veiligheid (branden, ongevallen of rampen) en sociale veiligheid (daadwerkelijk ervaren incidenten, zoals bedreigingen en overvallen, maar ook gevoelens van onveiligheid). Dit laatste fenomeen wordt in bredere zin ook wel aangeduid als subjectieve veiligheidsbeleving. In een literatuurstudie van Kuppens, Van Tuyn en Ferwerda (2009) is gekeken welke determinanten een rol spelen bij de veiligheidsbeleving. Het gaat om zowel individuele, situationele als sociaal-culturele determinanten die verschillen in de mate waarin ze extern beïnvloedbaar zijn of positief dan wel negatief bijdragen aan de veiligheidsbeleving. Een voor de situatie rond het AZC relevante determinant is 'risicoperceptie': het hangt van iedere burger persoonlijk af of hij de eigen risico's groter inschat dan ze zijn, juist een reële inschatting hiervan maakt of deze nonchalant wegwuift.

Veiligheidsgevoel (literatuurstudie)

Het Kinderrechtencollectief pleitte er in 2013 voor de grootschalige opvang +50 jongeren af te schaffen en alleen nog maar gebruik te maken van pleeggezinnen en kleinschalige opvangvormen 16-25 jongeren. Zij stelden dat de grootschalige opvang onvoldoende veiligheid biedt en dat de jongeren mede door de grootschaligheid beschadigd raken in hun ontwikkeling. Kleinschalige locaties zouden kindvriendelijk zijn en een beter omgeving bieden om aan de toekomst te werken. Kleinschaligheid zou bovendien tot minder verdwijning van AMV's uit de opvang leiden. Hun bevindingen werden voor wat betreft het veiligheidsgevoel bevestigd in een onderzoek van Kalverboer uit 2016, dat baseerde op het oude grootschalige opvangmodel. In een groep van 25 AMV's woonachtig op een kleinschalige locatie voelde 88% zich veilig, terwijl dit percentage op een grootschalige campus daalde tot onder de 54%

Een studie van Van Os, Zijlstra en Grietens naar de veiligheid voor AMV's gaf aanleiding om te veronderstellen dat veel AMV's te maken hadden met psychisch en fysiek geweld op de opvanglocatie. In deze studie is aangegeven dat professionals van oordeel zijn dat met name de grootschalige opvang een voedingsbodem is voor geweld: "Zoveel jongeren bij elkaar zetten, met zoveel spanningen, dan kan je veel overlast en incidenten verwachten".

Incidenten (literatuurstudie/statistische onderbouwing)

Opvallend is het hoge aantal incidenten waar jongeren van AMV-locaties bij betrokken zijn (tabel 10). Het is opvallend dat bij bijna een kwart van de asielincidenten vreemdelingen betrokken zijn die op AMV-locaties verblijven, terwijl AMV slechts 2% van de gemiddelde bezetting in 2021 voor rekening van deze opvangvorm kwam (tabel 9).

Opvangvorm	2017	2018	2019	2020	2021
Asielprocedure	18.880	17.480	21.735	24.885	25.085
Azc	17.585	14.800	13.840	14.365	18.645
Pol	1.055	2.450	7.575	9.835	4.810
Col	295	275	320	750	1.700
In afwachting van uitzetting gezin	1.680	1.540	1.085	975	855
Amv	750	590	535	385	525
Overig	95	150	145	210	165
In afwachting van uitzetting	225	205	180	210	130
Handhaving en toezicht	0	30	35	25	30
Totaal	**21.630**	**19.985**	**23.725**	**26.685**	**26.790**

Tabel 9: Gemiddelde bezetting uitgesplitst naar opvangvorm

Bron: Incidenten en misdrijven door COA-bewoners 2017-2021, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Opvangvorm	2017	2018	2019	2020	2021
Asielprocedure	3.485	3.895	5.125	5.950	5.605
Amv	2.345	1.805	2.145	2.375	1.945
Handhaving en toezicht	15	600	655	220	235
In afwachting van uitzetting gezin	250	220	160	220	125
In afwachting van uitzetting	70	90	85	60	40
Overig	0	10	30	65	30
Totaal	**6.160**	**6.620**	**8.205**	**8.890**	**7.980**

Tabel 10 : Aantal betrokkenen bij incidenten naar opvangvorm

Bron: Incidenten en misdrijven door COA-bewoners 2017-2021, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Onderzoeksbureau Ateno heeft een duidingsrapport geschreven over de incidenten en misdrijven op en rond COA-locaties 2018-2019. In dit duidingsrapport wordt statistisch bevestigd (tabel 11) dat op een AMV proces opvang locatie (POA) gemiddeld 9.9 incidenten per bewoner per jaar zijn geregistreerd. Bij een regionale (kleinschalige) AMV-opvang is dit beduidend minder, 5.3 incidenten per bewoner per jaar. Hieruit valt dus te concluderen dat kleinschalige opvang bijdraagt aan de veiligheid op en rond een AMV-opvang.

Wat nog meer opvalt is dat een regulier AZC slechts gemiddeld 0.6 incidenten per bewoner per jaar zijn gedocumenteerd. Hieruit blijkt dat de groep AMV oververtegenwoordigd zijn in de groep asielzoekers die bij incidenten betrokken zijn. Onderzoek wijst uit dat er sprake is van een groep AMV's die met kansarme asielaanvraag naar-en door Europa reist. Deze groep AMV heeft (vaak) geen perspectief op een verblijfsvergunning. Volgens onderzoeksbureau Anteno is dit te verklaren door de puberleeftijd en mentalieit dat men niks meer te verliezen heeft. Ook is er vaak sprake van verslaving, psychische problematiek en overlast gevend gedrag. Een aanzienlijk deel van deze groep AMV's vertrekt MOB (met onbekende bestemming) uit de opvanglocaties met alle gevolgen van dien.

	2019		
	Incidenten	**Bezetting**	**Per bewoner**
WKORG	82	49	1,7
COL	1.058	579	1,8
POL	1.426	7.539	0,2
AZC	7.972	13.761	0,6
AVO	46	146	0,3
EBTL	1.462	37	39,5
IBO	284	23	12,3
VBL	592	179	3,3
GLO	121	1.113	0,1
Subtotaal	*13.043*	*23.426*	*0,6*
	Alleenstaande minderjarige vreemdeling		
POA	2.746	278	9,9
B8	24	18	1,3
RGO	1.332	250	5,3
Subtotaal	*4.102*	*546*	*7,5*
Totaal	**17.145**	**23.972**	**0,7**

Tabel 11: Aantal geregistreerde incidenten per opvangvorm en bezetting

Bron:Onderzoeksbureau Ateno: Een duiding van COA-en Politiecijfers periode 2018-2019

Misdrijven (enquêteresultaat)

Uit de buurtenquête blijkt dat 151 buurtbewoners, (75%) verwacht te maken te krijgen met criminaliteit bij het realiseren van AMV-opvang. In totaal maken 26 buurtbewoners (13%) gebruik van de keuze neutraal. 14 buurtbewoners (7%) geeft aan geen overlast te verwachten. De overige 11 buurtbewoners hebben een opmerking geplaats. Enkele buurtbewoners geven aan dat criminaliteit onvermijdelijk is met de genoemde aantallen in het huidige plan, ook geven enkele buurtbewoners aan dat het centrum van Haaksbergen problemen zal gaan krijgen. Eén buurtbewoner geeft aan dat de mate van criminaliteit bepaald zal worden door de herkomst van de jongeren en de begeleiding.

Verwacht (toename van) criminaliteit bij komst AMV-opvang	
Ja	151
Neutraal	26
Nee	14
Anders	11
Totaal	202

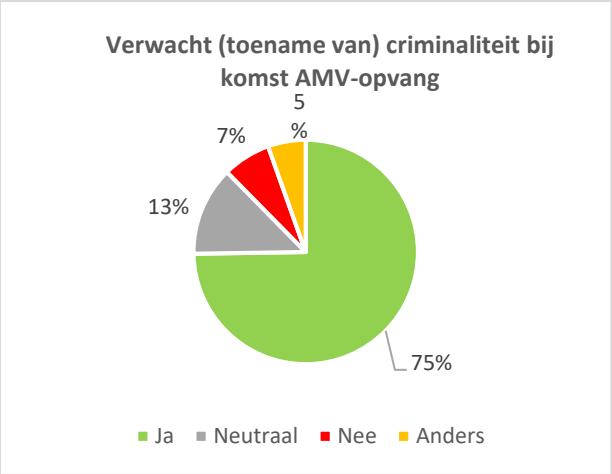

Tabel en grafiek 12: Verwachting criminaliteit buurt enquête

Misdrijven (literatuurstudie/statistische onderbouwing)

In het incidenten en misdrijven overzicht Cahier 2017-2021, komt overduidelijk naar voren dat jongeren van AMV-opvang locaties zeer vaak verdacht worden van misdrijven op en rond de opvanglocaties (tabel 13).

Hoewel het relatieve aandeel enigszins fluctueert in de rapportageperiode (van het minimum van 13% in 2017 tot het maximum van 21% in 2020), is het opvallend dat in 2021 15% van de misdaad-registraties van verdachten het gaat om bewoners van AMV-locaties, terwijl deze doelgroep slechts 2% van de gemiddelde asielbezetting in dat jaar voor rekening van deze opvangvorm kwam. Hieruit blijkt dat de groep AMV oververtegenwoordigd zijn in de groep asielzoekers die verdachten zijn van misdrijven.

Het is slechts een tabel met cijfers. Als mens achter de onderzoeker ben ik zeer geschokt over het aantal verdachten van misdrijven en de aard hiervan.

In tabel 14 een overzicht met delictcategorie en aantallen registraties van verdachten van misdrijven uitgesplitst naar opvangvorm. 2021 staat voor alle registraties versus het deel (verhouding) waar AMV's van worden verdacht.

Opvangvorm	2017	2018	2019	2020	2021
Asielprocedure	2.825	3.080	3.775	3.435	3.310
Amv	440	685	1.045	950	580
Handhaving en toezicht	0	200	210	50	65
In afwachting van uitzetting	75	95	30	25	15
In afwachting van uitzetting gezin	30	45	20	25	10
Overig	0	5	0	20	10
Totaal	**3.375**	**4.110**	**5.080**	**4.505**	**3.990**

Tabel 13: Aantal registraties van verdachten van misdrijven uitgesplitst naar opvangvorm

Delictcategorie	2021	Delictcategorie AMV 2021
Vermogensmisdrijven	**2.930**	**440**
Diefstal/verduistering en inbraak	2.710	**406**
Bedrog	0	**0**
Valsheidsmisdrijven	25	**4**
Heling	185	**28**
Afpersing en afdreiging	0	**0**
Witwassen	15	**2**
Vernieling/openbare orde/ openbaar gezag	**410**	**62**
Vernieling en beschadiging	195	**29**
Openbare orde misdrijf	145	**22**
Brandstichting/ontploffing	10	**1**
Openbaar gezag misdrijf	65	**10**
Geweld	**515**	**77**
Mishandeling	265	**40**
Bedreiging en stalking	170	**25**
Seksueel misdrijf	40	**6**
Levensmisdrijf[b]	40	**6**
Vrijheidsbeneming/gijzeling	0	**0**
Mensenhandel	0	**0**
Geweldsmisdrijf (overig)	0	**0**
Overige misdrijven Wetboek van Strafrecht	**70**	**10**
Wegenverkeerswet	**15**	**2**
Opiumwet	**20**	**3**
Wapens en munitie	**20**	**3**
Overige wetten	**0**	**0**
Totaal	**3.990**	**597**

Tabel 14: Aantal registraties van verdachten van misdrijven uitgesplitst naar opvangvorm

Deelvraag 4: Is een POA een verrijking van de buurt?

Onderzoekresultaat enquete

Uit de buurtenquête blijkt dat 160 buurtbewoners (79%) verwacht dat een AMV-opvang locatie geen verrijking van de buurt zal zijn. In totaal maken

25 buurtbewoners (12%) gebruik van de keuze Neutraal. 7 buurtbewoners (4%) verwachten dat een dergelijke locatie wel een verrijking is voor "de Kolonie". De overige (5%) 10 buurtbewoners hebben een opmerking geplaatst bij anders, hieronder opgesomd.

- *Het hoort wel in de cultuur van de kolonie. Betreffend pand heeft ook nog steeds een zorgbestemming.*
- *Verwoesting van de buurt*
- *Zal afhankelijk zijn van de mate van begeleiding van de jongeren*
- *Iets anders/ andere doelgroep. Locatie heeft immers zorgbestemming*
- *Kan verrijking maar ook "verarming" zijn als de angst, al dan niet terecht, toeslaat*
- *Iedereen die komt is een verrijking, zeker mensen uit een ander cultuur.*
- *Dat zou prachtig zijn, maar zal moeten blijken.*
- *Geen verkenning van verrijkende mogelijkheden, hoop dat dit alsnog gebeurt.*
- *Ik heb het nog niet eerder meegemaakt "of", dus ik weet het niet.*
- *"Serieus"?*

AMV verrijking voor de buurt	
Ja	7
Nee	160
Neutraal	25
Anders	10
Totaal	202

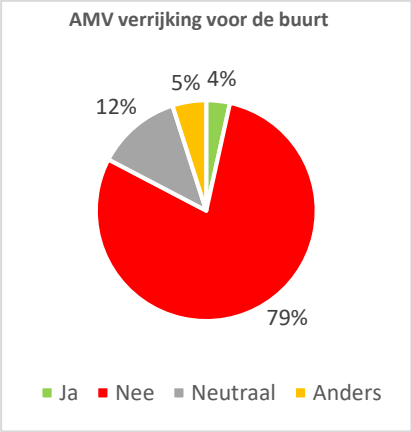

Tabel en grafiek 15: Verwachting POA verrijking voor de buurt

Bij een omgevingsschouw in de buurt en omgeving, vinden we weinig middenstand die zou kunnen profiteren van een POA. De middenstand in de directe omgeving bestaat hoofzakelijk uit loonwerkers, bouwbedrijven, consultancy en boeren. Er is geen detailhandel, supermarkt of uitgebreide horeca.
De komst van een POA levert werkgelegenheid op. Echter is het de vraag of de vacatures ingevuld zullen gaan worden door buurtbewoners. Momenteel zijn er in Rekken op "de Kolonie" structureel vacatures bij de verschillende zorginstellingen.

Er is tot op heden weinig onderzoek gedaan of gepubliceerd naar de gevolgen (evaluatie) van een AZC of POA voor de directe omgeving. Uit diverse stukken die op het internet staan vinden we ook geen onderbouwde conclusies die uitwijzen dat een AZC/POA een daadwerkelijke verrijking is voor de buurt.

Verrijking (literatuurstudie /statistische onderbouwing)

Wel is er een onderzoek te vinden, over het AZC in Overloon. Het betreft hier een AZC, waar asielzoekers wonen die een verblijfsstatus hebben en werken aan hun integratie in Nederland. Op een POA zitten de AMV's in afwachting van hun asielaanvraag. Kijkend naar Rekken en Overloon zien we duidelijke verschillen, in inwonersaantal en voorzieningen.

Onderstaande tabellen zijn afkomstig uit het evaluatieonderzoek, *Ervaringen met zeven jaar opvang van asielzoekers in AZC Overloon*.

Tabel 16: Welke positieve gevolgen denkt u dat de komst van het AZC Overloon heeft gehad voor uw woonomgeving en de mensen die daar wonen? (Meerdere antwoorden waren mogelijk; percentagebasis: inwoners die denken dat het AZC positieve gevolgen heeft gehad voor de woonomgeving en de mensen die daar wonen; n=1.830)

Tabel 16: positieve gevolgen AZC Overloon

Tabel 17: negatieve gevolgen AZC Overloon

Tabel 17 geeft overzicht van de negatieve gevolgen van het AZC in beeld: 79 procent van de inwoners geeft aan dat het AZC negatieve gevolgen heeft gehad voor de woonomgeving en de mensen die daar wonen. Aan hen is de vervolgvraag gesteld welke negatieve gevolgen dat zijn. Een toename van

vermogensdelicten (82%), rondhangende mensen (72%), een onveilig gevoel (72%) en een toename van geweldsdelicten (50%) zijn volgens hen belangrijke gevolgen van de komst van het AZC. Verstoring van de rust en het woongenot en het op straat lastigvallen van mensen komen volgens vier op de tien inwoners voor. Negatieve gevolgen door geweldsdelicten en het ervaren van een onveilig gevoel speelt voornamelijk onder inwoners van Overloon en Stevensbeek (directe omgeving).

Het aandeel inwoners dat denkt dat het AZC Overloon (vooral positieve gevolgen heeft gehad voor hun eigen woonomgeving (7%) is kleiner dan het aandeel dat (vooral) negatieve gevolgen in hun woonomgeving ziet (62%).

De werkgroep concludeert dat de komst van een POL-AMV geen verrijking is voor de buurt. De verwachting is dat de positieve ervaringen niet in verhouding zullen staan met de negatieve. Op enkele punten zou gemeente Berkelland kunnen profiteren, de buurt echter niet/nauwelijks.

Centrale Onderzoeksvraag: Is er draagvlak binnen de buurt voor het opvangen van 65-80 AMV in een procesopvanglocatie voor de duur van 10 jaar?

Onderzoekresultaat enquête

Uit de buurtenquête blijkt dat 165 buurtbewoners (82%) geen draagvlak heeft voor het huidige plan van het COA/gemeente Berkelland, 14 buurtbewoners (7%) beantwoord de vraag met neutraal. 12 buurtbewoners geven aan wel achter het plan te staan (6%). De overige 11 buurtbewoners (5%) heeft een opmerking geplaatst. 9 buurtbewoners geven duidelijk aan het een slecht plan te vinden. 2 buurtbewoners geven aan open te staan voor kleinere aantallen.

Opmerkingen van buurtbewoners:

- *Het aantal jongeren.*
- *Het aantal begeleiders.*
- *Ongeschikte locatie (prikkelarme omgeving slecht openbaar vervoer).*

Draagvlak AMV Opvang					
keuze	**JA**	**Nee**	**Neutraal**	**Anders**	**Totaal**
Aantal (n)	12	165	14	11	202
Percentage	6%	82%	7%	5%	100%

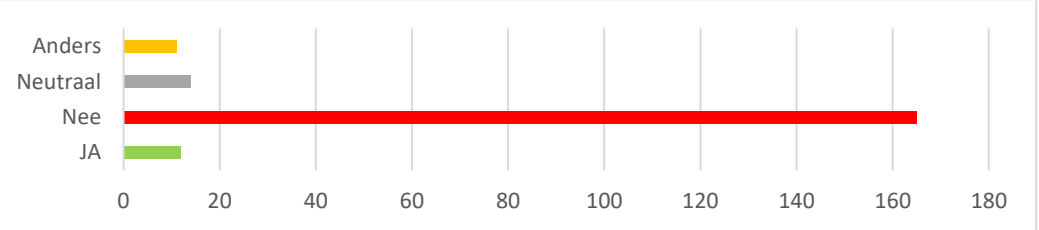

Tabel 18: Draagvlak AMV Opvang

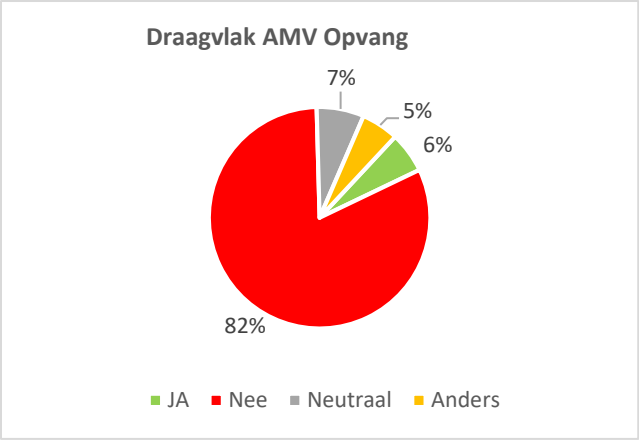

Tabel9: Draagvlak AMV Opvang

Draagvlak per woonzone

Uit de buurtenquête blijkt dat de afstand van woonadres (woonzone) tot Panovenweg 14 geen grote verschillen laten zien in draagvlak. Wat enkel opvalt is dat buurtbewoners in woonzone C vaker gebruik hebben gemaakt van de keuze neutraal.

Draagvlak per woonzone					
Zone	**Ja**	**Nee**	**Neutraal**	**Anders**	**Totaal**
A	4	48	3	4	59
B	4	53	3	3	63
C	4	63	8	3	78
Anonien	0	1	0	1	2
					202

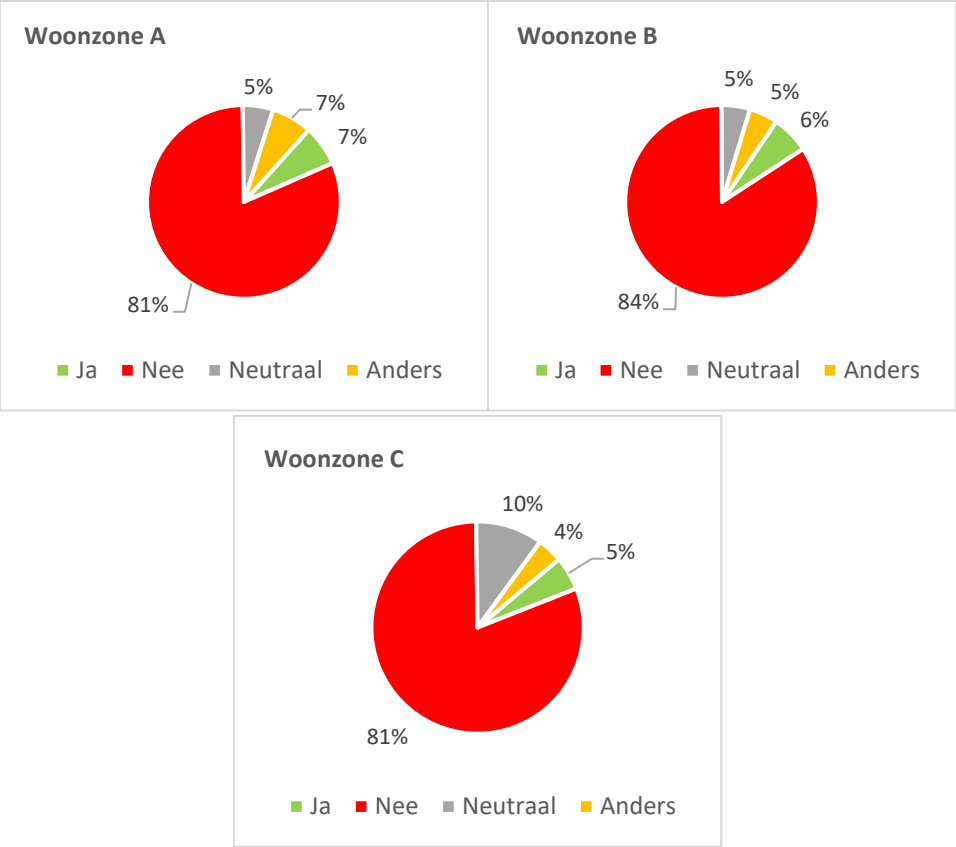

Tabel en grafiek 20: Draagvlak per woonzone

Draagvlak per leeftijdsgroep

Uit de buurtenquête blijkt dat er tussen de leeftijdsgroepen een significant verschil in draagvlak is. Uit de leeftijdsgroepen 15-19 jaar en 20-34 zijn er 48 tegen stemmen en 2 neutrale. Kijken we naar de laatste 3 leeftijdsgroepen 35-49, 50-64 en 65+ zien we dat "oudere" buurtbewoners in verhouding meer draagvlak hebben voor het plan dan de jongere generaties.

Draagvlak per leeftijdsgroep					
Leeftijd	**Ja**	**Nee**	**Neutraal**	**Anders**	**Totaal**
15-19	0	10	1	0	11
20-34	0	38	1	0	39
35-49	2	25	6	2	35
50-64	4	60	1	2	67
65+	6	30	5	6	47
Anoniem	0	2	0	1	3
					202

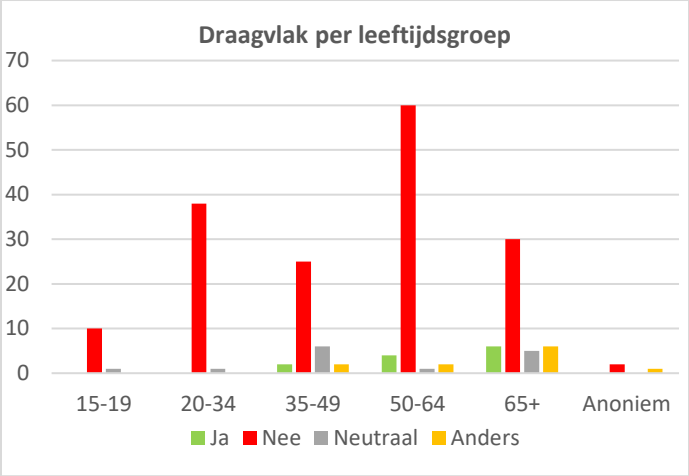

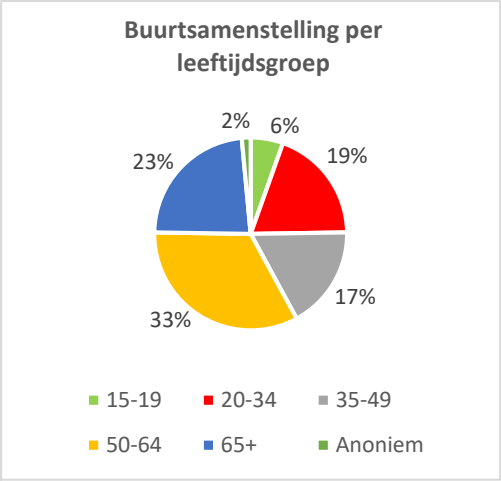

Tabel en grafieken 21: Draagvlak per leeftijdsgroep

4.4 Achtergrondinformatie AMV

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Onder het begrip AMV wordt verstaan alleenstaande minderjarige vreemdeling die zonder volwassen begeleider naar Nederland komen. Zij zijn bij aankomst in Nederland jonger dan 18 jaar en vragen hier asiel aan.

Over AMV's is nogal wat te doen, er wordt veel over gesproken en wellicht ook (te) snel een oordeel gevormd op basis van aannames of "van horen zeggen". Aanvullend aan de onderzoeksgegevens willen we daarom in dit hoofdstuk een aantal aspecten met betrekking tot deze doelgroep en hun problematiek kort bespreken.

Familie ondanks afwezigheid, veel invloed

Anders dan vaak wordt verondersteld is in veel gevallen minstens één van beide ouders van de AMV nog in leven. Als AMV's contact kunnen hebben met hun familie, ervaren zij daaraan, ondanks de fysieke afwezigheid, meestal een hoge mate van steun. Ook de tijdelijke reisgenoten die zij onderweg tegenkwamen of de dorps- of streekgenoten met wie ze samen vluchten, zoals bij veel Eritrese AMV's het geval is, zijn vaak belangrijk voor hen. Die verbondenheid met het thuisfront kan ook nadelen hebben. Hooggestemde verwachtingen van familie motiveren jongeren, maar kunnen, bijvoorbeeld als het hier tegenzit, ook als last ervaren worden. Bijvoorbeeld de verwachting dat de AMV op korte termijn succesvol en welvarend worden, de familie financieel ondersteunen en gezinshereniging bewerkstelligen. De familie heeft vaak grote schulden gemaakt om de vlucht te kunnen bekostigen en moet dit dikwijls onder druk terugbetalen. Impliciete en expliciete opdrachten van familie kunnen veel invloed hebben. Hier niet aan voldoen kan leiden tot verdriet, schuld, schaamte, boosheid of psychische problemen.

Gezondheid en de overgang naar volwassenheid

De periode tot papieren volwassenheid is voor de meeste AMV erg kort. Het blijkt dan ook dat een groot deel op hun 18e de vaardigheden mist om in de

complexe Nederlandse samenleving daadwerkelijk al zelfredzaam te zijn. Ook is de papieren leeftijd niet altijd de feitelijke leeftijd. AMV's kunnen in werkelijkheid ouder of jonger zijn dan zij aangeven. Er zijn veel signalen van financiële problemen en problematisch middelengebruik. Veel organisaties, waaronder gemeenten wijzen op de noodzaak om ex-AMV extra te blijven ondersteunen. Er worden al wel extra arrangementen opgezet om hierin te voorzien, maar de financiering hiervan is nog problematisch.

Gezondheid

AMV's zijn jong en veerkrachtig. Hun fysieke gezondheid is relatief goed. Factoren die de gezondheid gunstig beïnvloeden zijn: het zo snel mogelijk kunnen oppakken van het normale leven met perspectief op werk, opleiding of andere vormen van participatie, het beschikken over voldoende sociale steun/netwerken, duidelijkheid over verblijf en de nabijheid van naaste familie. Bij AMV's ontbreekt de belangrijke beschermende factor van nabije ouderlijke en familiesteun. Universeel is dat jongeren zich tijdens hun adolescentie voorbereiden op volwassenheid. De migratie naar Nederland en gebeurtenissen onderweg beïnvloeden de ontwikkelingstaken zoals iedere adolescent die af moet ronden. Bijvoorbeeld op eigen benen staan, loskomen van familie en je toekomst zelf vormgeven. De gezondheid van AMV wordt mede beïnvloed door de kwaliteit van de dagelijkse begeleiding. Belangrijk hierbij is de sociale omgeving van de AMV te betrekken en de AMV actief te linken aan potentiële steunpersonen.

Seksuele gezondheid

Vluchtelingen hebben in vergelijking met de Nederlandse bevolking over het algemeen minder kennis over voortplanting, anticonceptie en soa's. Ze zijn onvoldoende vertrouwd met wet- en regelgeving, normen en waarden over seksuele en reproductieve gezondheid, seksuele omgang en man-vrouwverhoudingen in Nederland. Deze onderwerpen vragen daarom om extra aandacht. Onderzoek bij adolescente asielzoekers wijst op een forse kennisachterstand ten opzichte van de Nederlandse jongeren en jongeren met een westerse migrantenachtergrond. In vergelijking met andere recent gearriveerde asielzoekers is over de seksuele gezondheid van Eritrese vluchtelingen meer bekend. Volgens sleutelpersonen zou er sprake zijn van een hoog aantal tienermoeders en abortussen. Als vrouwelijke AMV's uit gebieden komen waar vrouwelijke genitale verminking veel voorkomt, zoals bij Eritrese AMV's het geval is, is aandacht voor nazorg en preventie belangrijk. In Eritrea komt hiv bij jongeren tussen de 15 en 24 twee tot drie keer meer voor in vergelijking met de Nederlandse populatie van dezelfde leeftijdsgroep. Ook voor de overige soa's zijn Eritreeërs een hoog risicogroep.

Psychische gezondheid en ondersteuning

AMV's zijn gescheiden van hun familie, vaak onzeker over hun toekomst en kunnen schokkende gebeurtenissen hebben meegemaakt. Bij aankomst kunnen AMV's wantrouwend zijn. Dat wantrouwen was onderweg functioneel omdat zij risico liepen op bedrog, diefstal, verkrachting en extreem geweld. Het winnen van vertrouwen is mede daarom in de eerste fase essentieel. Veel jongeren hebben bij aankomst hoge verwachtingen van hun toekomst. Succes hebben draagt bij aan de eer en het welzijn van de familie. Als die verwachtingen in Nederland niet uitkomen leidt dat tot extra stress. Zij hebben in de opvanglanden een hogere kans op psychische problemen dan andere vluchtelingen en kinderen met een migrantenachtergrond. Zelfs jaren

nadat zij een verblijfsvergunning hebben gekregen. Het gaat vaak om klachten als depressie en angst. 60% heeft behoefte aan psychische hulp, terwijl slechts 10 – 20% deze daadwerkelijk krijgt. Als psychische problemen het dagelijks functioneren ernstig belemmeren kan doorverwijzing naar de ggz noodzakelijk zijn. Toch lukt dit vaak niet goed. Dat kan te maken hebben met vermijding als onderdeel van traumatisering, maar ook de onbekendheid met de ggz, het taboe rond psychische klachten en de angst voor stigma spelen een rol.

Opvang AMV

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) jonger dan 15 jaar worden opgevangen bij een opvanggezin, AMV's van 15 tot 18 jaar verblijven tijdens de algemene asielprocedure in een 'procesopvanglocatie voor AMV', of POA Ze krijgen daarbij begeleiding van hun advocaat en Nidos-voogd. Ook jongeren van 13 en 14 jaar verblijven in een procesopvanglocatie als Nidos nog geen opvanggezin voor hen heeft. In Nederland is Nidos de voogdijinstelling die vanwege de afwezigheid van ouders de wettelijke voogdij heeft over AMV en in het gezag van hen voorziet. De voogd begeleidt de jongere met zijn of haar asielprocedure en ziet toe op de opvoeding en verzorging totdat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. De daadwerkelijke juridische begeleiding gebeurt door een advocaat. De voogdij stopt ook als de jongere voor de 18e verjaardag terugkeert naar het land van herkomst of wanneer een ouder in Nederland arriveert en het gezag weer op zich neemt.

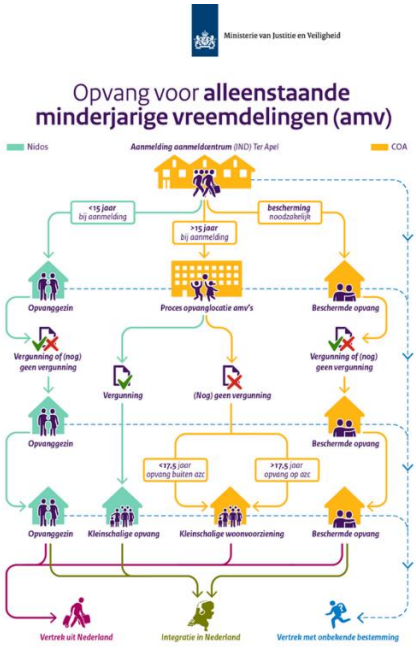

Figuur 22: Overzicht opvang AMV
Bron: Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dagelijkse begeleiding

COA-mentoren begeleiden de jongeren 24 uur per dag. De jongeren krijgen in de procesopvanglocatie eet- en leefgeld en een volledig aanbod van activiteiten. Nidos en COA zijn samen verantwoordelijk voor opvang en begeleiding van AMV. De eerste periode van hun verblijf in het nieuwe land

is cruciaal voor de psychische gezondheid en integratie van de AMV op langere termijn.

Schoolgaan is daarbij een belangrijke ontwikkelingstaak. Net zoals andere nieuwkomers in Nederland volgen AMV voortgezet onderwijs in de Internationale Schakelklas (ISK). Dat zijn klassen/ afdelingen/ scholen verspreid over het land waar zij vooral Nederlands leren. In die ISK-periode hebben de AMV meestal vooral contact met andere nieuwkomers. Door onderwijs ervaren AMV weer een normaal leven en werken zij aan een toekomstperspectief. Het dagelijkse ritme, een gevoel van doel en richting in het leven en de contacten met leeftijdgenoten vergroten het zelfvertrouwen en welbevinden. Verbondenheid en veiligheid op school leidt tot minder last van posttraumatische klachten als depressie en angst. Daarbij is wel erg belangrijk dat school en begeleidende organisaties intensief samenwerken.

Vluchtelingenkinderen hebben vaak door oorlogsomstandigheden, verblijf in vluchtelingenkampen en doorreislanden een aantal jaren onderwijs verloren. Er zijn veel signalen van scholen dat AMV's, vaker dan de nieuwkomers mét ouders, absent zijn op school. De afwezigheid van ondersteuning en motivering door ouders speelt hierbij vermoedelijk een rol. Ook de zorgen die AMV's hebben over de familie en hun aanvraag tot gezinshereniging kunnen een rol spelen. Hun startpositie in het onderwijs is, evenals die van andere jonge vluchtelingen in de middelbare schoolleeftijd, niet gunstig. Soms zijn zij analfabeet. Veel vaker zijn ze 'anders gealfabetiseerd' dat wil zeggen in het niet Latijnse alfabet. Bijvoorbeeld Arabisch of Tygrinya (Eritrea). Het kost in deze gevallen extra inspanning om de Nederlandse taal te leren. Voor scholen is het een uitdaging om een passend aanbod te bieden. Eritrese vluchtelingen, een groot percentage van AMV, hebben bij aankomst in totaal gemiddeld maar vier jaar onderwijs gevolgd.
Na de ISK gaan leerlingen naar het reguliere onderwijs. Bij een aantal AMV's lukt die overgang niet waardoor zij niet in het reguliere onderwijs starten.

Asielinstroom AMV

Het aantal asielaanvragen van AMV's nam in 2021 toe, evenals het aandeel van AMV uitgedrukt als percentage van het totaalaantal eerste asielaanvragen. Het aandeel AMV in de Nederlandse asielinstroom stijgt na 2019 en bedroeg in 2021 9,3%. De aantallen AMV's en het aandeel van AMV in het totaal aantal eerste asielaanvragen in Nederland volgen de trend in Europa, maar op een iets hoger niveau en met een hoger groeitempo. Het aandeel AMV in Nederland ligt al jaren boven het gemiddelde Europese niveau.

	2017	2018	2019	2020	2021
Totale asielinstroom	14.742	20.351	22.524	13.678	24.830
Waarvan amv's	1.189	1.222	1.032	933	2.318
Aandeel amv's	8,1%	6,0%	4,6%	6,8%	9,3%

Data: BIC, bewerking O&A

Tabel 23: Ontwikkeling asielinstroom en AMV in Nederland

Bron: analyse instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen juni 2022, Immigratie en Naturalisatiedienst Ministerie van Justitie en Veiligheid

In 2021 zijn de meeste eerste asielaanvragen van AMV in Nederland ingediend door Syrische AMV (49%). Dit was 24% van alle Syrische AMV die in de EU+ asiel vroegen. Syriërs vormen ook de nationaliteit waar de grootste stijging van het aantal aanvragen door AMV in Nederland zichtbaar is.

In 2021 werd 8,6% van het totale aantal AMV-asielaanvragen in de EU+ in Nederland gedaan. Dit is een verdrievoudiging ten opzichte van het percentage in 2016 (2,8%). Nederland ontving een groot deel van de Europese instroom van de Eritrese (65%), Syrische (24%), Somalische (13%) en Iraakse (35%) AMV. Deze nationaliteiten staan ook in de top 5 nationaliteiten van de Nederlandse AMV-instroom in 2021. Na 2017 staat Nederland hoog in de lijst van Europese landen met de meeste AMV-aanvragen. In 2021 stond Nederland op de vijfde plaats in de rangschikking op aantallen asielaanvragen door AMV, na Oostenrijk, Duitsland, België en Bulgarije. Gerelateerd aan een stijging van het aantal ingewilligde asielaanvragen van AMV nam ook het aantal nareisaanvragen toe waarbij een AMV als referent optrad.

2017		2018		2019		2020		2021	
Eritrese	41%	Eritrese	37%	Syrische	29%	Syrische	48%	Syrische	49%
Syrische	12%	Syrische	14%	Marokkaanse	17%	Marokkaanse	15%	Eritrese	9,9%
Marokkaanse	6,3%	Marokkaanse	12%	Eritrese	10%	Eritrese	7,2%	Somalische	7,8%
Afghaanse	5,8%	Iraakse	6,3%	Iraakse	7,3%	Algerijnse	5,7%	Iraakse	7,4%
Algerijnse	4,6%	Guinese	4,2%	Algerijnse	6,2%	Afghaanse	4,6%	Marokkaanse	6,3%
Aandeel van de top 5 van alle amv-aanvragen	*70%*		*73%*		*69%*		*80%*		*80%*

Data: BIC, bewerking O&A

Tabel 24: Percentages top-5 nationaliteiten eerste asielaanvragen AMV

Bron: analyse instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen juni 2022, Immigratie en Naturalisatiedienst Ministerie van Justitie en Veiligheid

Pull factor

Dit zijn omstandigheden in een gebied die als prettig worden ervaren en waardoor migranten worden aangetrokken. Uit interviews en literatuurstudie, Kulu-Glasgow, I.; Noyon, S.M.; Smit, M. & Shagiwal, S. (2018), Unaccompanied minor asylum seekers in the Netherlands: choice or chance? WODC Cahier 2018-18, komt naar voren dat nareis van ouders en gezinshereniging met andere gezinsleden een belangrijke pull factor, is: IND-medewerkers vermelden het als door AMV's meest genoemde reden voor hun komst naar Nederland. Als mogelijke verklaringen voor de stijging in het aantal eerste asielaanvragen van AMV, noemden IND-medewerkers dat AMV's vaak het beeld hebben dat zij in Nederland makkelijker een verblijfsvergunning kunnen krijgen, en gemakkelijker en sneller gezinshereniging aan kunnen vragen dan in andere EU-landen. Daarnaast lijken AMV's het beeld te hebben dat de opvang in Nederland beter is geregeld dan in andere Europese landen. De inrichting van de asiel- en gezinsherenigingsprocedures in Nederland wordt ook in het rapport van de WODC uit 2018 genoemd als belangrijke reden voor AMV om voor Nederland te kiezen, naast de (toekomst) mogelijkheden voor studie en werk.

Push factor

Uit de interviews met IND-medewerkers kwam ook naar voren dat een deel van de AMV's tijdens de gehoren aangeeft dat de komst naar Nederland geen eigen keuze was. Zij zijn hier gebracht door smokkelaars, zonder dat vooraf was afgesproken naar welk land zij gebracht zouden worden. Een groot deel van de AMV's lijkt echter wel bewust naar Nederland te zijn gekomen.

Verder komt uit deze interviews naar voren dat kinderen uit Syrië en Irak vaker in gehoren aangeven door hun ouders op pad te zijn gestuurd en een directere reisroute richting Nederland hebben gebruikt. Kinderen uit Somalië en Eritrea zouden vaker in gehoren aangeven zelf de keuze te hebben gemaakt om te vertrekken. Daarbij geeft deze laatste groep ook relatief vaker in gehoren aan meer rondgedwaald te hebben door de EU tijdens hun reis.

Wat betreft verklarende push factoren, redenen om hun land te verlaten, worden de aanhoudende slechte situatie in Syrië (inclusief dreigende aanscherping van de dienstplicht) en de erbarmelijke situatie in Eritrea genoemd voor deze twee nationaliteiten.

5. Conclusie

Op de informatieavond stelde de burgemeester samen met het COA de vraag of er vanuit de buurt draagvlak is voor opvang van AMV in het pand aan de Panovenweg 14. Kijkend naar de bevindingen vanuit de buurt d.m.v. grondig onderzoek zoals te zien is in het rapport en de gehouden enquête, met een response van ruim 96%, is het overduidelijk dat er in de buurt geen draagvlak is voor opvang van AMV aan de Panovenweg 14.

De veiligheid en leefbaarheid kunnen door zowel de gemeente als ook het COA niet worden gegarandeerd. De komst van AMV zal een toename laten zien van incidenten zoals ook in andere gebieden te zien is. De AMV hebben hier geen eerlijke kans om te integreren en te participeren. Daarvoor biedt deze locatie zeer weinig tot geen mogelijkheden. De komst zal dan ook geen verrijking zijn voor de buurt. Dit is gebaseerd op een gedegen onderzoek en er is ook terdege rekening gehouden met de verkondigde meningen in de buurt.

Dit in ogenschouw nemend komt de werkgroep tot de volgende conclusie:

De werkgroep geeft het nadrukkelijke advies om deze locatie aan de Panovenweg 14 niet te gaan benutten voor dergelijke opvang.

Geraadpleegde literatuur:

Blokland, T. (2008). Oog voor elkaar. Veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad. Amsterdam: Amsterdam University Press

Boutellier, J.C.J. (2005). Meer dan veilig. Over bestuur, bescherming en burgerschap. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers

Boutellier, J.C.J. (2007). Nodale orde. Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving. Amsterdam: VU Amsterdam.

Boutellier, J.C.J. (2011). De improvisatiemaatschappij. Over de sociale ordening van een onbegrensde wereld. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Bruinsma, G.J.N. (2004). Oorzaken van veranderingen in onveiligheid. In: E.R. Muller (red.) Veiligheid. Studies over inhoud, organisatie en maatregelen. Dordrecht: Kluwer, 189-210.

Bruinsma G.J.N. e.a. (2004) De stad en sociale onveiligheid. In: E.R. Muller (red.) Veiligheid. Studies over inhoud, organisatie en maatregelen. Dordrecht: Kluwer, 279-318.

Bruinsma, G.J.N. Bernasco, W. & Elffers, H. (2010). Ruimtelijke verplaatsing van criminaliteit: theorie, methodologie en empirie. In: E.R. Muller et al. (red.) Criminaliteit. Criminaliteit en criminaliteitsbestrijding in Nederland. Dordrecht: Kluwer, 375-396

Elffers, H. & De Jong, W. (2004). Nee, ik voel me nooit onveilig. Determinanten van sociale veiligheidsgevoelens. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

Pharos (2016). 'Van ver gekomen…': Een verkenning naar het welzijn en de gezondheid van Eritrese vluchtelingen.

Eide, K. & Hjern, A. (2013). Unaccompanied Refugee Children – Vulnerability and Agency. Stockholm. DOI:10.1111/apa.12258

Tuk, B & Neef, de, M. (2015). Welkom op School – Docentenboek Mentormethode (vo) en lessen relaties en seksualiteit voor nieuwkomers. Utrecht: Pharos

Wade J, Mitchell F, Baylis G. (2005). Unaccompanied asylum seeking children. The response of social work services. London: BAAF Adoption & Fostering.
Fazel, M., Reed, R.V., Panter-Brick, C. & Stein, A. (2011). Mental health of displaced and refugee children resettled inhigh-income countries: risk and protective factors. Lancet; 379: 266-82. DOI:10.1016/S0140-6736(11)60051-2.

Fackeldey, J. (2016, 8 december). Opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Geraadpleegd van: www.g32.nl/dsresource?objectid=18928&type=org

Peter Kruize en Paul Gruter, 2020 Een duiding van COA – en politiecijfers over de periode 2018-2019

Naber, P. & Uzozie, A. (2016). Match voor de toekomst?: Een verkennend onderzoek naar de bijdrage van maatjesprojecten aan de maatschappelijke participatie van jonge alleenstaande asielzoekers. Amsterdam.

Engelhard, D., De Graaf. H., Poelman, J., Tuk, B. (2007). 'Het is vies als twee jongens met elkaar vrijen: seksuele gezondheid van jonge allochtonen'. in: Engelhard, D. (samenstelling), *Met kennis van feiten.*

Pharos, (2016) 'Van ver gekomen…' Een verkenning naar het welzijn en de gezondheid van Eritrese vluchtelingen, Pharos, Utrecht

Bronstein, I. & Montgomery, P. (2011). Psychological Distress in Refugee Children: A Systematic Review. Clin Child Fam Psychol Rev. 44-56. DOI:10.1007/s10567-010-0081-0.
Derluyn, I., Mels, C. & Broekaert, E. (2009). Mental health problems in separated refugee adolescents. J Adolesc Health. 291-7. DOI: 10.1016/j.jadohealth.2008.07.016.

Huemer, J., Karnik, N.S., Voelkl-Kernstock, S., Granditsch, E., Dervic, K. Friedrich, M.H. & Steiner, H. (2009). Mental health issues in unaccompanied refugee minors. Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health. DOI: 10.1186/1753-2000-3-13.

Jaap Bouwmeester, Uitgave I&O Research 2021, Ervaring met zeven jaar opvang van asielzoekers in AZC Overloon

Erasmus University Rotterdam, 2019, Sectorstudie Geweld in de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen 1990-2018

Elze G.Ufkes, Agressie-Incidenten in de Asielopvang, WODC 2017

Fotomateriaal: https://www.fundainbusiness.nl / Thomapost

Politieportaal.data.nl

Bijlage

Bijlage 1: Enquêtevragen

1. Ik ben een:
   M / V / X / zeg ik liever niet

2. Mijn leeftijd is: (kruis aan)

15-20	*20-35*	*35-50*	*50-65*	*65+*	*zeg ik liever niet*

3. Heeft u thuiswonende kinderen?
   ja / nee / anders…..

4. In welke zone woont u? (Zie bijlage 1, pagina 4)
   zone:……/ *zeg ik liever niet*

5. Ik heb vertrouwen in de werkgroep ``de kolonie`` die ons vertegenwoordigd als buurt?
   eens / oneens / neutraal / anders…..

6. Wat vindt u in het algemeen van het feit dat ons land asielzoekers opvangt?
   goede zaak / niet nodig / neutraal / anders…..

7. Hoe heeft u de informatievoorziening tot nu toe ervaren vanuit de gemeente?
   goed / slecht / neutraal / anders…..

8. Hoe heeft u de informatievoorziening tot nu toe ervaren vanuit het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers)?
   goed / slecht / neutraal / anders…..

9. De komst van een procesopvanglocatie (pol) zou een verrijking zijn voor de buurt?
   eens / oneens / neutraal / anders…..

10. Heeft u zelf onderzoek gedaan naar de doelgroep AMV?
    ja / nee / anders…..

11. Bent u bekend met de doelgroep AMV?
    ja / nee / anders…..

Huidige leefbaarheid (hoe ervaart u het wonen in de buurt de kolonie)

12. Ik voel me veilig in mijn huidige woonomgeving?
    eens / oneens / neutraal / anders…….

13. Ik ervaar wel eens overlast van zorginstelling *Tactus?*
    eens / oneens / neutraal / anders…….

14. Ik ervaar wel eens overlast van zorginstelling Trajectum?
    eens / oneens / neutraal / anders…..

Verwachte leefbaarheid (na realisatie procesopvanglocatie (pol) en komst 65 tot 80 AMV-ers)

15. Door de komst van AMV-ers verwacht ik overlast te ervaren?
    eens / onees / neutraal / anders…..

16. Door de komst van AMV-ers verwacht ik me minder veilig te voelen?
    eens / oneens / neutraal / anders…..

17. Ik denk weerbaar te zijn tegen de doelgroep AMV?
    eens / oneens / neutraal / anders…..

18. Ik verwacht dat de uiteenlopende doelgroepen van de 3 (zorg)instellingen een ongunstige invloed op elkaar zullen hebben?
    eens / oneens / neutraal / anders…..

19. Door de komst van AMV-ers verwacht ik te maken te krijgen met (meer) criminaliteit in de buurt?
    eens / oneens / neutraal / anders…..

Toetsen Draagvlak voor realisatie Procesopvang locatie en komst AMV-ers

20. Staat u achter het huidige plan van COA en Gemeente Berkelland voor opvang van 65 tot 80 AMV-ers in een procesopvanglocatie aan de Panovenweg 14?
    ja / nee / neutraal / anders…..

Wilt u de werkgroep ``de kolonie`` iets meegeven, op- of aanmerkingen: